

brainwash festival brainwash festival **brainwash festival**

jaarverslag 2024

inhoudsopgave
inhoudsopgave
inhoudsopgave
inhoudsopgave

i.	inleiding	5
ii.	programmering 2024	6
iii.	samenwerkingspartners	16
iv.	marketing en publiek	18
v.	inclusiviteit en sociale veiligheid	19
vi.	organisatie en financiële situatie	22
vii.	een vooruitblik	25

De Veenfabriek (L) en Lev Avitan (R) op Brainwash Festival

i. inleiding

“Consent not to be a single being. Stem in met het niet zijn van één ding, baad in de rijkdom van veel kunnen en mogen zijn. Opdat we samen leren leven in alle andersheid, maar met alle liefde voor elkaars verschillen.”

Lev Avitan

in zijn performance geschreven voor Brainwash Festival 2024

Wie ben je? Waar sta je voor? Waar geloof je in? Op al deze vragen wordt voortdurend een eenduidig antwoord verwacht. Een rotsvast geloof in je eigen waarheid en gelijk. Maar wat doet deze hang naar duidelijkheid met ons zelfbeeld en blik op de wereld? En wat is ‘waarheid’ in tijden van sturende algoritmen, schreeuwende politici en een wereld in brand?

Lev Avitan sprak tijdens zijn performance op Brainwash Festival 2024 over ‘veel kunnen en mogen zijn’ en het creëren van ruimte voor verschillen in plaats van halsstarrig naar gelijkheid te zoeken. Hij had niet beter kunnen samenvatten waarom wij ieder jaar onze programma’s en Brainwash Festival organiseren. Namelijk: om kritisch denken te stimuleren, te laten zien dat standpunten niet heilig zijn en om complexiteit ruimte te geven. En in onze programmering streven we ernaar juist wél verschillende perspectieven podium te bieden zonder naar gelijkheid in denken te streven.

In 2024 organiseerden we door het jaar heen verschillende Brainwash Specials, Brainwash Book Clubs en natuurlijk Brainwash Festival, dat bestond uit drie festivaldagen en zo’n 60 programma’s waaraan 102 filosofen, schrijvers, wetenschappers, journalisten en kunstenaars deelnamen. Van ontroerende voorstellingen door opkomende theatermakers in de kleine zaal van Theater Bellevue tot een groot gesprek met een Nobelprijswinnaar over leven en dood –het was allemaal te ervaren op ons festival. In dit projectverslag reflecteren we op ons programma, partnerschappen, marketing en bereik en formuleren we aandachtspunten wat we bij een komende editie beter of anders zouden kunnen doen.

Maar voor we hierop ingaan willen we stilstaan bij een uniek getal: een 8,3. Dit is het gemiddelde cijfer dat we ontvingen voor ons festival in onze enquête onder de bezoekers. Wij zijn ongekend trots op deze hoge score. Dit cijfer laat zien dat er behoefte is aan gesprekken over de onderwerpen die we adresseren, de vragen die we stellen en de manier waarop we onze programma’s vormgeven.

Veel leesplezier,
Team Brainwash

Brainwash Festival 2024 in cijfers

2790	bezoekers tijdens Brainwash Festival
10.422	programmabezoeken tijdens Brainwash Festival
102	(inter)nationale makers en denkers op het podium
56	programma's in ons festivalweekend
4	programma's online
3096	viewers voor onze online programmering

Overige activiteiten in 2024 in cijfers

1637	bezoekers tijdens onze activiteiten door het jaar
2578	programmabezoeken tijdens onze activiteiten door het jaar
2	Brainwash Specials
2	Brainwash Book Clubs
3	Programmadagen op Down the Rabbit Hole

ii. programmering 2024

Elk jaar vindt in oktober het Brainwash Festival plaats. Door het jaar heen organiseren we losse programma's zoals onze Brainwash Specials, de Brainwash Night en de Brainwash Book Clubs. Hierna vind je een overzicht van alle activiteiten in 2024.

Brainwash Book XL

8 maart 2024

Locatie: Artis Groote Museum, Amsterdam

Aantal deelnemers: 50

Op Internationale Vrouwendag organiseerden we Book Club XL: Bitch. Op deze uitverkochte middag doken we met de revolutionaire Britse zoöloog Lucy Cooke en emeritus Artis' huisbioloog Charlotte Vermeulen in de wereld van vrouwtjesdieren. In deze club lazen we een fragment van haar boek en onderzochten we de wereld van bitches in het ARTIS-Groote Museum.

Brainwash Book Club

30 april 2024

Locatie: Athenaeum Boekhandel Spui, Amsterdam

Aantal bezoekers: 20

Op 30 april lezen we in onze Book Club *Who's Afraid of Gender?* van Judith Butler. Er is geen filosoof die meer invloed heeft gehad op het hedendaagse denken over genderongelijkheid dan Judith Butler. Hen buigt zich in dit nieuwe boek over het verhitte debat rondom gender. Met een klein clubje betrokken bezoekers bogen we ons in de boekwinkel over de tekst, samen met de vertaler van het werk.

Brainwash Special: Tim Fransen

14 mei 2024

Locatie: De Rode Hoed, Amsterdam

Aantal bezoekers: 320

Tijdens deze Brainwash Special sprak Tim Fransen over vooruitgangdenken, vrijheid, democratie en burgerschap. Samen met moderator Eveline van Rijswijk, milieuwetenschapper Joyeeta Gupta en rechtsfilosoof Tamar de Waal zocht hij met het publiek naar collectieve hoop en daadkracht.

"Hoop gaat voor mij niet over een sprookjesachtig verhaal waarin alles wel goed komt, hoop gaat bij mij over het idee dat we iets kunnen doen om te zorgen dat het goed komt."

Tim Fransen

Brainwash Special: Roman Krznaric & David Van Reybrouck

16 september 2024

Locatie: TivoliVredenburg, Utrecht

Aantal bezoekers: 497

Filosoof Roman Krznaric deelde fascinerende inzichten uit 1000 jaar wereldgeschiedenis en besprak samen met historicus David Van Reybrouck, klimaatactivist Sam Schwencke en systemisch denker Nilab Ahmadi hoe belangrijk deze lessen zijn voor onze toekomst.

Brainwash Special met Roman Krznaric & David Van Reybrouck

Brainwash op Down the Rabbit Hole

Tim Hofman, Sylvana Simons en bezoekers op Brainwash Festival

Brainwash op Down the Rabbit Hole

5 t/m 7 juli 2024

Locatie: Down the Rabbit Hole, Ewijk

Bezoekers: 750

Van 5 tot en met 7 juli stonden we met Brainwash weer op één van de leukste festivals van Nederland: Down The Rabbit Hole! Iedere festivaldag traptten we af met de Brainwash Breakfast Club waarin talks, performances en koffie centraal stonden. We ontvingen Lale Gül, Simon van Teutem, Safae El Khannoussi, Lucky Fonz III, Sef, Floor Rusman en Alma Mathijssen. Tatjana Almuli gidste ons door de show, Eva van Manen speelde muziek en Lev Avitan sloot elke dag met wijze woorden af. Iedere dag zat onze tent helemaal vol met enigszins vermoeide, maar zeer betrokken en enthousiaste (ook terugkerende) bezoekers.

Festivaldagen

24 t/m 27 oktober 2024

Van donderdag 24 oktober tot en met zondag 27 oktober vond Brainwash Festival 2024 plaats. Wederom bestond ons festival uit meerdere dagen vol theater, literatuur, wetenschap en filosofie. Gevestigde namen én opkomende denkers en makers zetten tijdens ons festival hun verbeelding in om bezoekers op een verrassende wijze naar de belangrijkste vragen van dit moment te laten kijken. Op ons festival vonden er 56 programma's plaats waaraan 102 sprekers en moderatoren deelnamen, met in totaal zo'n 10.500 programmabezoekers.

Dit jaar stond ons festival in teken van het thema 'Truth & Doubt'. We onderzochten ons beeld van de wereld, onze 'waarheid' en de ruimte die er is voor twijfel in onze samenleving. Deze verkenning is – in onze ogen – essentieel in een samenleving waarin we politiek en media steeds minder vertrouwen, waar filterbubbels ons beeld van de wereld bepalen en we steeds minder gedeelde grond vinden met mensen die politiek of maatschappelijk verder van ons afstaan. Op Brainwash Festival 2024 onderzochten we daarom hoe deze ontwikkelingen van invloed zijn op hoe wij de wereld zien, hoe we ons ten opzichte van de ander presenteren, en zochten we naar gedeelde grond: niet in gelijkheid in denken, wel in een gelijkwaardig gesprek.

Hierna beschrijven we beknopt de verschillende dagen van het festival:

Dag 1: Brainwash Opening Night

24 oktober 2024

Locatie: Skatecafé, Amsterdam-Noord

Bezoekers: 290

We openen Brainwash Festival met een nieuw multidisciplinair programmaconcept: De Brainwash Opening Night. In 2023 waren we met een simpelere versie van deze Night begonnen en in 2024 hebben we dit concept verder uitgewerkt. Dit keer hebben

we ons op een jongere doelgroep (20-35) gericht en hebben we meer ruimte gemaakt voor performance en cross-over. Tijdens deze Opening Night introduceerden we het festivalthema en stelden we een aantal festivalsprekers aan het publiek voor.

De avond stond onder leiding van journalist en schrijver Tatjana Almuli met bijdragen van o.a. filosoof Rob Wijnberg (die ons begrip van 'waarheid' en 'vertrouwen' ontleedde), schrijver Becca Rothfeld (over onze hang naar overzicht), spokenwordkunstenaar Lev Avitan (over meerstemmigheid) en theatermaker Lieselot Siddiki (over religie en waarheid). Naast voordrachten waren er performances en interactieve elementen. Zo speelde Manu van Kersbergen een fragment uit zijn show 'De Herontdekking van de Hemel' en was er een 'Loket voor het leven' waarin we, samen met Trouw, levensvragen van bezoekers onderzochten. Deze avond was twee weken voor aanvang van het festival uitverkocht en trok, zoals we gehoopt hadden, veel nieuwe jonge bezoekers.

Dag 2: Brainwash Festival Book Clubs

26 oktober 2024

Locaties: Skatecafé, Allard Pierson, Museum Vrolik in Amsterdam

Bezoekers: 150 (50 per club)

Op de zaterdag van ons festival organiseerden we Festival Book Clubs waarin we dieper ingingen op het werk en denken van deelnemende filosofen en wetenschappers. We hebben er dit jaar voor gekozen om in plaats van vijf kleine Book Clubs te kiezen voor drie grotere Book Clubs waarbij we samenwerkingen aangingen met partners verspreid over de hele stad, waarbij het onderwerp van het boek aansloot op hun programmering. De volgende drie Book Clubs vonden plaats:

- In het **Allard Pierson**, waar een speciale tentoonstelling te zien was over de relatie tussen de West-Europese mens en de natuur, spraken we met filosoof en historicus Philipp Blom. Speciaal voor deze book club koos hij een moderne klassieker: Oog in oog met Gaia: Acht lezingen over het nieuwe Klimaatregime van Bruno Latour.
- Tussen de anatomische preparaten, zeldzame aangeboren afwijkingen en skeletten praatten we met Nobelprijswinnaar Venki Ramakrishnan in **Museum Vrolik** over onze sterfelijkheid. We doken in zijn nieuwe boek Waarom we sterven en bespraken hoe mogelijk en wenselijk het eindeloze leven is.
- In het **Skatecafé** in Amsterdam-Noord spraken we met de Amerikaanse schrijver en columnist Becca Rothfeld over haar essaybundel All Things Are Too Small waarin ze zich verzet tegen minimalisme als ideaal voor ons leven.

Bezoekers op Brainwash Festival

Dag 3: Brainwash Festival

27 oktober 2024

Locaties: De Melkweg, Bellevue, Paradiso, Club Up en De Balie in Amsterdam

Bezoekers: 2.350

27 oktober was de centrale dag van ons festival. Er vonden 54 programma's plaats. Deze programma's werden gecureerd aan de hand van het eerdergenoemde festivalthema. Voor ons festival zochten we naar schrijvers, kunstenaars, wetenschappers en filosofen die betrokken werk maken, of willen gaan maken, en die zich actief verhouden tot de wereld waarin wij leven. Speerpunt van onze programmering was wederom het met elkaar verweven van verschillende kunstvormen, op een maatschappelijk betrokken en persoonlijke manier. Onderstaand lichten we drie speerpunten uit van onze centrale festivaldag. Ontwikkelingen waar we trots op zijn en die we de komende jaren vast willen blijven houden.

Speerpunt 1: Uitwisseling & dialoog

Er zijn weinig plekken in Nederland waar een breed publiek live samenkomt om te spreken over de grootste uitdagingen van vandaag. Een publiek dat bestaat uit progressieve en conservatieve denkers, uit jonge en oude bezoekers en niet alleen uit de Randstad komt maar uit heel Nederland diens weg naar het festival weet te vinden. Deze onderscheidende positie heeft Brainwash Festival. Dit is een enorm voorrecht omdat het mogelijk maakt om collectief een gesprek te voeren over de kernwaarden van onze samenleving en daarbij ruimte te maken voor meerstemmigheid. Wij doen dit door inclusief te programmeren, dialoog voorop te stellen en te zorgen dat de grote vraagstukken die we adresseren begrijpelijk zijn voor een breed publiek.

Voorbeelden uit programmering die dit speerpunt goed illustreren:

(On)schuldig

Theatermaker **Laura van Dolron** trok voor ons festival een dag op met advocaat **Natasha Harlequin**. Ze bezochten samen een penitentiaire instelling en spraken met gevangenen. Gebaseerd op deze gezamenlijke dag schreef Laura van Dolron een theatrale verkenning. Samen zochten ze op Brainwash Festival 2024 naar empathie en menselijkheid, (on)schuld en de blik van de ander op de 'schuldige'. Wanneer is boetedoening genoeg? Het resultaat was een prachtige, intieme theatrale zoektocht waarbij twee werelden – die van het theater en strafrecht – bijeengebracht werden.

Jouw waarheid

Met filosoof en theoloog **Rik Peels**, schrijver en politicoloog **Wytse Versteeg** en schrijver **Lale Gül** onderzochten we 'de waarheid'. Welke invloed heeft je leefomgeving op je wereldbeeld? Hoe kom je los van overtuigingen en hoeveel ruimte maken we voor 'extreem' gedachtengoed binnen onze democratie? De drie sprekers brachten zeer verschillende perspectieven mee op deze vragen en lieten ons zien hoe uitdagend het kan zijn ruimte te maken voor verschillende 'waarheden'.

Mens en Oorlog

Luitenant-generaal **Elanor Boekholt-O'Sullivan**, filosoof **Miriam Rasch** en spokenwordkunstenaar en filosoof **Lev Avitan** spraken over (het behouden van) menselijkheid in tijden van oorlog en geweld. Wat doet het met ons om via een scherm getuige te zijn van oorlogsgeweld? Om welke houding vraagt het? Het resultaat was een gevoelig en kwetsbaar gesprek over betrokkenheid, democratie en menselijk zijn.

Speerpunt 2: Talentontwikkeling, makerschap en ruimte voor experiment

Naast het denken maakten we op Brainwash Festival 2024 ook ruimschoots plek voor makers door het stimuleren van nieuw werk of het verder ontwikkelen van een bestaand onderzoek. De kracht van Brainwash ligt niet in het opleiden maar in het inhoudelijk uitdagen, het voorzien van een podium (met gegarandeerd groot en breed publiek) en de koppeling met andere disciplines. We gaven in 2024 aan zo'n 20 schrijvers en 5 theatermakers maakopdrachten.

Voorbeelden uit programmering die dit speerpunt goed illustreren:

Poetry Circle x Brainwash Festival

Een erg geslaagd voorbeeld van dit speerpunt was ons programma in samenwerking met Poetry Circle waarin we twee aanstormende spokenword kunstenaars, **Jasper Albinus** en **Gian Boersma**, koppelde aan (film)maker **Tina Fariteh**. Gezamenlijk maakten zij een 30 minuten durende performance over onderbuikgevoelens, vooroordelen en empathie.

Brakke Grond x Brainwash Festival

Ook ons traject i.s.m. De Brakke Grond voor theatermakers en performers was wederom een succes. Voor dit traject vroegen we 5 makers nieuw werk te maken (of verder te werken aan een bestaand onderzoek) rondom het thema van het festival. Dit jaar waren dat **Erien Withouck** met een interactieve sessie over rituelen, hekserij en inheemse planten, **Ahilan Ratnamohan** over taal en identiteit, **Emma Linssen** en **Dinda Provily** over Schopenhauer en Nietzsche, **Lieselot Siddiki** over geloof en waarheid en, tot slot, **Lev Avitan** met een performance over complexiteit en gelaagdheid.

Literatuur en makerschap

We nodigen schrijvers uit om zich in het verlengde van hun eigen werk en interesses actief te verhouden tot het festivalthema. Ze kregen van ons een schrijfpdracht (5 tot 10 minuten) of droegen voor uit bestaand werk passend bij het thema. In 2024 waren dit o.a. **Sophia Blyden**, **Sholeh Rezazadeh**, **Koen Caris**, **Roelof ten Napel**, **Nikki Dekker**, **Lale Gül** en **Tom-Jan Meeus**.

Speerpunt 3: Curatie & scherpste

De kracht van de programmering van ons festival ligt in de kwaliteiten van het programmamteam. Elk van de programmamakers heeft een eigen expertise en gerichtheid. Zoals een focus op literatuur, op rechtvaardigheid of op filosofie. Dit zorgt ervoor dat we scherp en actueel programma's kunnen maken en uit elk 'veld' de meest vooruitstrevende denkers of maker weten te vinden.

Voorbeelden uit programmering die dit speerpunt goed illustreren:

Koplopers en toonzetters

Ieder jaar proberen we denkers en makers uit te nodigen voor ons festival die, vinden wij, een veel breder publiek verdienen door de onderwerpen die ze agenderen of de vorm die ze kiezen. Afgelopen editie waren dit internationale denkers als Becca Rothfeld, Venki Ramakrishnan, Grace Blakeley, Cat Bohannon en Nederlandse en Vlaamse schrijvers, filosofen en makers als Aniek Nuyens, Eva Hofman, Rik Peels, Martin Rombouts en Clarice Gargard.

De samenkomst en vorm

De kracht van de programmamakers van Brainwash Festival ligt in het maken van dwarsverbanden. Zo werd historicus Philipp Blom gekoppeld aan activist en filosoof Chris Julien. Het resultaat was een ontroerende zoektocht naar de betekenis van hoop. Een ander goed voorbeeld was het programma met Sylvana Simons, Tim Hofman en Yasmin Ait Abderrahman over angst en samenleven.

Philipp Blom & Chris Julien op Brainwash Festival

Brainwash Festival Online

Opname 27 oktober

gratis livestream, gratis terugkijken

Op 27 oktober waren verschillende festivalgasten via een onlineverbinding aanwezig. Deze programma's werden in de Grote Zaal van De Balie geprogrammeerd met festivalpubliek aanwezig. Daarnaast waren deze programma's gratis live online te kijken en ook gratis terug te kijken. Dit ook met oog op de toegankelijkheid en bereik.

Deze talks zijn hier te vinden

Gecancelld: Educatiedag

25 oktober 2024

Locatie: Hyperion college

Naast de festivaldagen organiseerden we een educatiedag op vrijdag 25 oktober 2024 waaraan 120 leerlingen zouden deelnemen. Helaas werd deze educatiedag een week voor het festival afgeblazen wegens uitval onder docenten op het Hyperion College waar deze dag zou plaatsvinden.

Verplaatst naar 2025: Brainwash Night (december 2024)

Locatie: RADION, Amsterdam Nieuw-West

Onze laatste activiteit in 2024 zou de Brainwash Night worden in december. Nu bleek dat er door de drukte van de festivalperiode, te weinig capaciteit was in het programma- en marketingteam om de Brainwash Night de aandacht te geven die het verdient en nodig heeft. We hebben daarom, in overleg met onze partners, besloten om de Brainwash Night naar februari 2025 te verplaatsen. We geven er voortaan dan ook de voorkeur aan om de Brainwash Nights in het voorjaar te organiseren, zoals dit bij de twee eerdere edities altijd succesvol is gebleken.

Aandachtspunten voor onze programmering

Naast dat er heel veel goed ging zijn er natuurlijk ook lessen en aandachtspunten die we meenemen voor de toekomst. Hieronder beschrijven we twee punten waar we bij de programmering van Brainwash Festival 2025 rekening mee houden:

- **Publieksinteractie** - wij willen in de toekomst meer ruimte maken op het festival voor interactie en kennisuitwisseling tussen de bezoekers (dus niet alleen op het podium). We gaan programmaformats hierop aanpassen.
- **Educatie** - het is belangrijk om niet afhankelijk te zijn van 2 docenten of 1 school. Doordat er een week voor het festival onze contactpersonen op het Hyperion College door burn-out en ziekte uitvielen waren we genoodzaakt onze educatiedag af te blazen. Dit was enorm zonde. Voor de toekomst onderzoeken we nieuwe vormen, die minder kwetsbaar zijn.

iii. samenwerkingspartners

In 2024 hebben we met verschillende culturele en inhoudelijke partners samengewerkt die goed bij onze missie en doelstellingen passen. Partnerschappen zijn voor ons van cruciaal belang om onze kennis te vergroten, onze achterban te verbreden en om mensen aan te spreken die zich minder vanzelfsprekend gerepresenteerd voelen op het festival.

Onze partners in 2024 zijn:

- **SLAA** organiseert literaire activiteiten in Amsterdam. Samen met SLAA organiseerden we een tweeluik op het festival. We besluiten samen welke schrijvers geselecteerd worden en komen gezamenlijk tot een programmaconcept. Dit jaar vonden er twee programma's plaats met schrijvers over zwart-wit denken.
- **deBuren** bevordert de culturele en maatschappelijke samenwerking en uitwisseling tussen Vlaanderen en Nederland. Samen met hen organiseerden we 2 programma's op het festival waarin Vlaamse en Nederlandse schrijvers samenkomen rondom een centrale vraagstelling. Dit jaar waren dat Tessel ten Zwaaghe (NL) en Sofie Avery (BE) over seksuele moraal en Tom-Jan Meeus (NL) en Tinneke Beeckman (BE) over de staat van onze democratie.
- **Poetry Circle** is een landelijk platform voor spoken word en speelt een belangrijke rol als talentontwikkelaar. Zij selecteren de spoken word artiesten, die wij koppelen aan denkers en wetenschappers (zie ook de eerdere beschrijving in dit plan). De performance gemaakt voor het festival was tweemaal te zien.

- **De Brakke Grond** is er voor Vlaamse kunstenaars en Nederlandse kunstliefhebbers die hun grenzen willen verleggen. Met hen initiëren we ons ontwikkeltraject voor theatermakers en selecteren we talentvolle makers. Ook dit onderdeel beschreven we eerder in dit plan.
- **Bij Nader Inzien** is een platform en organisatie die maatschappelijke kwesties voorziet van filosofische analyse en reflectie. Met hen organiseren we een talentontwikkelingstraject voor jonge promovendi in de filosofie. We organiseerden twee programma's waarin steeds 3 promovendi spraken.
- **The School of Life** is de plek voor ontwikkeling en training voor levensvragen. The School of Life organiseerde in 2024 twee programma's in samenwerking met ons. Het programma 'Stand-up Philosophy' en 'Alles (niet) goed'.
- **Omroep HUMAN** is onze mediapartner. We werken gedurende het jaar inhoudelijk samen en versterken elkaar wat betreft verdieping en verhalen. Samen met Brainwash Online (HUMAN) vonden er 3 talks plaats op het festival geleid door Charisa Chotoe en Calvin van Laaren.
- **De afdeling Kennis & Debat van TivoliVredenburg** maakt net als wij programma's over actuele onderwerpen: over politiek, wetenschap, maatschappij en cultuur. Voor onze programma's door het jaar heen werken we hierin soms samen en plukken de vruchten van ons gezamenlijke bereik.
- **Skatecafé** in Amsterdam Noord is een restaurant, skatebaan, nachtclub en ontmoetingsplaats ineen. Het is een plek waar een jong publiek op afkomt. Bij Skatecafé organiseerden we onze Brainwash Opening Night en een Festival Book Club en hebben daarbij actief hun publiek aangesproken.
- **Nachtclub RADION** in Amsterdam Nieuw-West is een nachtclub met een grote queercommunity. Bij Radion organiseren wij onze Brainwash Nights en stemmen onze programmering gedeeltelijk met elkaar af, zodat we onderdeel zijn van de culturele programmering die hun achterban aanspreekt.

Programma met deBuren

iv. marketing & publiek

In 2024 hebben we opnieuw een indrukwekkend aantal bezoekers mogen verwelkomen en ons bereik verder uitgebreid. Dit jaar hebben we 4427 bezoekers bereikt (waarvan 2.790 tijdens Brainwash Festival), met in totaal iets meer dan 13.000 programmabezoeken. We zien dat de groei van ons publiek doorzet en dat onze programmering en marketingstrategie succesvol inspelen op de behoeften van onze doelgroepen.

Onze marketingcampagne van 2024 bouwde voort op de succesvolle strategie van vorig jaar, met een sterke nadruk op visuele en digitale promotie, door middel van een festivaltrailer en online campagne. Sinds 2023 werken we met een jaarlijks overkoepelend festivalthema, waardoor programmering en marketing een duidelijke uitstraling krijgen. Dit jaar was dat thema: truth & doubt. Hierdoor positioneren we ons steeds meer als een festival dat elk jaar inspeelt op wat er leeft in de samenleving. Dat biedt meer houvast in de marketingcampagne dan alleen de populariteit van specifieke sprekers of performers.

Daarnaast hebben we in 2024 nog meer aandacht gegeven aan samenwerkingen met locatiepartners, programmapartners en sprekers om op een organische manier nieuwe doelgroepen aan te spreken. Onze samenwerking met mediapartner HUMAN resulteerde in drie Brainwash Online video's met zo'n 30.000 views op Youtube en 200.000 views op Instagram. Deze samenwerkingen zorgden voor een verdere groei van onze socialmediakanalen en grotere zichtbaarheid van het merk. Ook onze campagne gericht op het aantrekken van jongere doelgroepen blijft effectief: de gemiddelde leeftijd van ons publiek is gedaald naar 34 jaar, wat aantoont dat onze inspanningen vruchten afwerpen.

Verder kregen we ook dit jaar aandacht in de pers, waaronder een [eigen dossier in NRC Handelsblad](#), waarvoor een aantal van onze vooraanstaande sprekers geïnterviewd werd.

Online bereik 2024

Nieuwsbrief: 14.000 abonnees

Instagram: 5.220 volgers

Facebook: 15.000 volgers

LinkedIn: 1.200 volgers

YouTube: 20.000 viewers, 7.500 uur viewtime

Website: 154.234 bezoeken

Online programmering: 3.096 viewers

v. inclusiviteit & sociale veiligheid

In 2024 hebben we extra stappen gezet om inclusie en toegankelijkheid binnen Brainwash Festival te versterken. We zijn blijven werken aan een diverse line-up, met een bewuste keuze voor sprekers met verschillende achtergronden, generaties en perspectieven. Onze focus op meerstemmigheid en maatschappelijke betrokkenheid was zichtbaar in zowel de programmering als de publieksopbouw.

We blijven ons inzetten voor een festival waar alle perspectieven welkom zijn en waar constructieve dialogen centraal staan. Om dat te realiseren zijn er belangrijke stappen gezet op het gebied van een Sociale Veiligheidsrichtlijn, waarin we expliciet beleid hebben ontwikkeld rondom een veilige en inclusieve festivalervaring. Dit is een antwoord op de groeiende behoefte om een plek te creëren waar bezoekers zich gehoord en gezien voelen, ook in tijden van toenemende polarisatie.

Programma

Literaire festivals en organisaties zijn met steeds meer oog en aandacht voor inclusiviteit en diversiteit programma's aan het samenstellen. In de filosofie, economie en wetenschap is dat een stuk minder en moeten er nog grote stappen gezet worden. Omdat wij als festival in deze gehele breedte willen programmeren, zoeken we daarin onze eigen weg.

We zien het als een taak voor ons toonaangevende festival om niet alleen de bekende stemmen podium te bieden maar ook ruimschoots plek te maken voor minder gehoorde verhalen of nog onbekende denkers of makers. We scouten hier actief op en hebben het hele jaar door gesprekken met partners over opkomende schrijvers, filosofen, theatermakers en wetenschappers die een podium zouden moeten krijgen. Door altijd weer een goede mix te maken in onze programmering tussen nieuw talent en grote namen, proberen we urgent en innovatief te blijven.

Op Brainwash Festival nodigen we uit tot meerstemmigheid. We hopen dat zoveel mogelijk mensen, met uiteenlopende achtergronden en perspectieven, samenkomen om na te denken over de prangende maatschappelijke vragen van vandaag. We leven ook in tijden waarin mensen steeds steviger vasthouden aan hun eigen overtuigingen, en een debat kan snel overhit raken. Als festival hebben we de verantwoordelijkheid om hier goed mee om te gaan. Afgelopen jaar was sociale veiligheid daarom een belangrijk aandachtspunt. Op de volgende pagina gaan we uitgebreider in op de concrete stappen die we hiervoor hebben ondernomen.

Publiek

Brainwash Festival heeft een breed bereik: bezoekers uit heel Nederland weten hun weg naar ons festival te vinden en ook de internationale gemeenschap weten we goed te bereiken. We zijn heel trots dat onze publieksgroep blijft verjongen (zie ook bij marketing) en onze inspanningen hiertoe resultaat opleveren. Wel zien we voor de komende jaren ruimte voor verbetering op het vlak van diversiteit onder ons publiek. Dit kan zowel diversiteit zijn in politieke kleur, alsook culturele diversiteit. Wat wij uitstralen in de programmering en de line-up weerspiegelt nog niet altijd het publiek dat in de zaal zit.

Partners

Wij werken samen met een trouwe groep partners. Nieuwe partners kiezen we bewust, met verdiversifiering en verjonging van onze publieksgroepen in het achterhoofd. Zo werken we met RADION samen om een jongere doelgroep te bereiken en ook de queer-gemeenschap aan ons te verbinden. Met betrekking tot meerstemmigheid (ook buiten de westerse canon) werken we samen met het Wereldmuseum en daarnaast werken we met oog op publieksverjonging samen met talentontwikkelingsorganisaties waaronder Poetry Circle, Bij Nader Inzien en ICK Next. Ook werken we actief samen met partners als De Melkweg, Paradiso en Skatecafé in de marketingcampagne naar het festival toe. Ook hun achterban weet zo hun weg naar ons festival te vinden.

Sociale veiligheid

Ons team probeert inclusief te zijn in denken en handelen. Meerdere malen per jaar komen we samen om de stappen die we gezet hebben te evalueren en blinde vlekken te onderzoeken. Om dit in de toekomst nog beter te doen hebben we verschillende stappen gezet. Voormalig directeur Marije Ligthart en artistiek leider Machteld Vinkenburg hebben deelgenomen aan een cursus sociale veiligheid, waarin handvatten zijn geboden om om te gaan met sociale veiligheid op de werkvloer en tijdens programma's in de zaal. Hieruit zijn een aantal van de hierna genoemde maatregelen voortgekomen:

- Om de (sociale) veiligheid voor onze bezoekers en medewerkers te kunnen garanderen, zijn we in 2024 begonnen met een protocol voor sociale veiligheid. We hebben in de festivalperiode op onze website en in alle briefings aan sprekers, moderators en medewerkers, een stuk opgenomen waarin de visie van Stichting Brainwash op sociale veiligheid beschreven staat, en hiervoor een contactpersoon aangewezen.
- Met betrekking tot sociale veiligheid in de zaal, stemmen programma- en productieteam samen alle programma's met een 'speciaal risico' af. Bijvoorbeeld programma's waarin politieke onderwerpen of andere gevoelige onderwerpen aan bod zouden komen. Bij deze programma's zorgen we dat er iemand van het kernteam in de zaal aanwezig is, en onze programmaleider stond continu stand-by voor het geval er in de zaal signalen waren dat een onveilige situatie zou kunnen ontstaan.
- Na afloop van het festival hebben we zowel het publiek als alle vrijwilligers, sprekers en moderators een enquête toegestuurd waarin zij anoniem hun gedachten kunnen delen over hun ervaringen met sociale veiligheid (in de zaal en in de organisatie).
- We trekken via VLAM21 (Verenigde Literaire activiteiten en manifestaties) gezamenlijk op om een tweetal externe vertrouwenspersonen aan te stellen, waarbij medewerkers en publiek terecht kunnen. Deze vertrouwenspersonen zullen in de loop van 2025 beginnen.

vi. organisatie en financiële situatie

Eind 2024 vertrekt Marije Ligthart Stichting Brainwash na vijf jaar algemeen directeur te zijn geweest. Er wordt gekozen voor een nieuwe organisatiestructuur, door in plaats van een algemeen directeur te kiezen voor het model van een artistiek en een zakelijk leider. Voormalig hoofd programma Machteld Vinkenborg wordt artistiek leider van Stichting Brainwash. Vanaf 1 april 2025 vervult Margreet Wieringa de functie van zakelijk leider.

Bestuur

Stichting Brainwash wordt bestuurd volgens het bestuur-directie-model. Het bestuur bestaat uit vijf leden:

- **Paulien Loerts**, directeur Singel Uitgeverijen, met kennis van bedrijfsvoering, het culturele veld en ontwikkelingen in de literatuur.
- **Ted Tettero**, creatief en artistiek adviseur binnen de culturele sector, met kennis van marketing, content branding, en ontwikkelingen in de filosofie.
- **Zihni Özdil**, historicus, columnist en docent-onderzoeker aan de Hogeschool Rotterdam, met kennis van politiek, maatschappelijke ontwikkelingen en journalistiek.
- **Nadine Ridder**, intersectioneel feminist en expert diversiteit en inclusie, met een focus op toegankelijkheid en gelijkwaardigheid.
- **Thijs Launspach**, psycholoog en schrijver, met kennis van psychologie en filosofie en met zakelijk inzicht.

Het bestuur kwam dit jaar zes keer bijeen, inclusief een strategiedag gericht op de toekomstplannen voor 2025–2028. Bestuursleden ontvangen geen bezoldiging voor hun werkzaamheden.

Wat de financiële organisatie betreft, werken het bestuur en de directie nauw samen met Buro Zaken voor administratieve zaken. Het opstellen en deponeren van de jaarrekening en het indienen van de aangiftes wordt ook door Buro Zaken verzorgd.

Good governance

Stichting Brainwash onderschrijft de Governance Code. We hebben een bestuursreglement waarin alle afspraken, verantwoordelijkheden, rolverdeling en taken zijn vastgelegd. De bestuursvorm wordt iedere twee jaar intern geëvalueerd op zijn functioneren. Het bestuur houdt toezicht op de organisatie door om de drie maanden bijeen te komen met de artistiek

en zakelijk leider. In deze bijeenkomst worden strategie en belangrijke beslissingen over Stichting Brainwash besproken.

De bestuursvoorzitter is Ted Tettero. Een kanttekening voor good governance is dat Paulien Loerts per 1 maart 2024 officieel twee termijnen als algemeen bestuurslid vervuld heeft. We hebben ervoor gekozen om haar nog één extra termijn te geven, waarmee we de aangeraden termijn uit de code Good Governance overschrijden. Het bestuur heeft gekozen voor continuïteit, om met de kennis en ervaring van Paulien Loerts, de wisseling van directie van Brainwash Festival goed door te komen.

Team

Ons team was in 2024 grotendeels stabiel, met uitbreiding in de aanloop naar het festival. We hebben extra freelance ondersteuning ingezet voor zowel productie als marketing. Na afloop van Brainwash Festival in oktober zijn er een aantal wisselingen in gang gezet, die voor 2025 van belang zijn: het vertrek van directeur Marije Ligthart, programmamaker Aram Balian, en vrijwilligerscoördinator Maaïke Moors.

De stichting heeft vanaf 2025 één medewerker in dienst: de artistiek leider. In 2024 waren dit er nog twee (directeur en hoofd programma). De overige posities worden bekleed door freelancers. Onderstaand een overzicht van de huidige medewerkers inclusief het jaartal dat gestart zijn met hun werkzaamheden voor het festival:

- Directeur (0,8 fte, in dienst) Marije Ligthart (2019, vertrek per december 2024)
- Artistiek leider (0,7 fte, in dienst) Machteld Vinkenborg (2019, in 2024 hoofd programma) Zakelijk leider (freelance) Margreet Wieringa (vanaf 1 april 2025)
- Programmamakers (freelance) Aram Balian (2020 – 2024), Julia Muller (2022), Tim Meijer (2023), Mahat Arab (2024)
- Marketeer en vormgever (freelance) Vera Vryens (2015)
- Productieleider (freelance) Kim Eldering (2020)
- Sponsoring (freelance) Sadaf Hosseni (2024)

In de laatste periode voor het festival wordt dit team uitgebreid met een extra producent, vrijwilligerscoördinator, marketeer en diverse vrijwilligers. De invulling van deze functies fluctueert per jaar aangezien het om relatief kleinere opdrachten gaat.

Fair Pay

We blijven ons inzetten voor eerlijke betaling van medewerkers en sprekers, volgens de richtlijnen van VLAM21 en de CAO Toneel en Dans. In 2024 hebben we verdere stappen gezet in het aanbieden van een pensioenregeling voor vaste medewerkers en verbeterde honoraria voor freelancers.

Financiën

2024 was een financieel stabiel jaar. We zagen een lichte daling in directe opbrengsten door hogere kosten voor producties, maar dit werd gecompenseerd door succesvolle fondsenwerving en sponsorovereenkomsten. Onze afhankelijkheid van publieke middelen nam af, en private fondsen droegen significant bij aan onze financiering.

Financiële cijfers 2024 (prognose vs. realisatie):

jaar	totaal inkomsten €	directe opbrengsten	publieke middelen	private middelen
2021	€ 398.989,00	22%	63%	15%
2022	€ 340.893,00	25%	60%	15%
2023	€ 434.020,00	40%	42%	18%
2024	€ 366.574,00	32%	50%	18%

Onze financiële positie is gezond, en we verwachten verdere groei in 2025, mede door de meerjarentoekenningen van het Letterenfonds en het AFK.

Brainwash Festival blijft zich ontwikkelen als een toonaangevend platform voor filosofie, literatuur, wetenschap, kunst en maatschappelijke vraagstukken. We kijken met vertrouwen uit naar 2025 en de verdere versterking van onze organisatie en programmering.

vii. een vooruitblik

We kijken uit naar een nieuw jaar met een nieuw zakelijk en artistiek leider van de organisatie. Voor het komende jaar beogen we geen radicale koerswijziging: we zijn trots op wat we doen en de betekenis die we hebben als multidisciplinair festival in Nederland. Wel willen we de komende jaren ons bereik blijven verbreden en verjonging centraal stellen. Daarbij zien we de meerwaarde om meer ruimte te creëren voor makerschap en talentontwikkeling. We blijven met programma’s, zoals de Brainwash Night, ons netwerk verder uitbreiden. We streven ernaar om met Brainwash Festival toonaangevend te blijven in Nederland én daarbuiten.

Risico inventarisatie

Brainwash Festival organiseert veel met een relatief kleine begroting. Dit doen we door slimme partnerschappen, goede programmamakers, slimme marketing en een groot bereik. Fair pay en inflatie hebben de afgelopen jaar een grote impact gehad op onze begroting. De extra middelen die we aanvragen zetten we in voor de eerlijke betaling van sprekers en medewerkers, het creëren van meer ruimte voor makerschap en het verder ontwikkelen van onze Brainwash Night in Nieuw-West.

De drie grootste risico’s voor de komende periode zijn:

- Inflatie en fair pay: Locatiekosten zijn in 2024 wederom gestegen. Wij voorzien dat er ook de komende jaren sprake zal zijn van een kostenstijging van circa 5%.
- Tegenvallende kaartverkoopinkomsten: Brainwash Festival is, in tegenstelling tot veel andere literaire organisaties, sterk afhankelijk van kaartverkoop. De kaartverkoop van ons festival is een stabiele factor maar om toegankelijkheid niet in de weg te staan willen we ticketprijzen zo min mogelijk verhogen. De kaartverkoop van de Specials door het jaar is sterk afhankelijk van sprekers en thema’s. De inkomsten hiervan zijn dus kwetsbaar.
- De grootte van het team: Wij werken met een relatief klein team aan een groot project. Bij het onvoorzien uitvallen van een medewerker lopen we risico’s; kennis gaat verloren en direct een goede vervanger vinden is lastig.

Deze drie risico’s kunnen we alleen ondervangen door een grotere bijdrage van private en publieke fondsen en meer sponsorbijdragen. We hebben veel vertrouwen om in de nieuwe structuur met een artistiek en zakelijk leider plannen te ontwikkelen en tot uitvoer te brengen om weerbaar en veerkrachtig de toekomst tegemoet te gaan.

Brainwash

